

JIGAL KRANT

Kosjere hamvraag Kerstboom

Sinds een paar weken woont er een nieuw gezin bij ons in de straat. Vanaf het begin was duidelijk dat het niet zomaar om een doorsneegezinnetje ging. Neem alleen al de kinderen. Maar liefst zeven stuks en aan hun moeder te zien is de achtste onderweg. Gisteren heeft vader Henk me al zijn zonen en dochters voorgesteld. Die stonden braaf naast elkaar opgesteld in de huiskamer, als de Daltons keurig gesorteerd van groot naar klein. Van de negenjarige Christian tot dreumes Jantine.

Vader Henk had bij mij aangebeeld nadat hij de brandende chanoekakaarsjes in de vensterbank had opgemerkt. Het was een flinke stap van het godvrezende Elspeet naar de grote boze hoofdstad geweest, maar de vele Joodse broeders en zusters in de buurt maakten veel goed. Hij wilde me graag voorstellen aan zijn gezin, maar ook wilde hij me om een gunst vragen.

Midden in de huiskamer stond een grote kerstboom. Ongevraagd begon Henk te vertellen over alle do's en don'ts. Voorzichtig tilde hij de piek op. De punt van de boom moest te allen tijde recht omhoog staan, wijzend naar God in de hemel. Een enkele knak in de hoogste tak zou de kerstboom in één klap ongeldig maken. Vol verbazing luisterde ik daarna naar de vele voorwaarden waaraan de kerstballen moeten voldoen. Over de minimale grootte bestonden veel verschillende meningen, maar Henk hield zich aan een omtrek van ten minste 20 centimeter. Er mochten geen deukjes in zitten en al helemaal geen lasnaad.

Vol verbazing luisterde ik naar de vele voorwaarden waaraan de kerstballen moeten voldoen

Op de kerstboom na was de huiskamer nogal kaal. Geen televisie en geen bloemen en planten. Dat laatste bleek onderdeel van het kerstfeest. Niet alleen is het verplicht om een kerstboom in huis te

hebben, gedurende de kerst zijn alle andere bomen taboe. Nu zijn bloemen en planten strikt genomen geen bomen, maar om elk risico te vermijden moeten die ook het huis uit. Daarom was de keuken grondig uitgeruimd en schoongemaakt door Carlijne, Henks vrouw. Ze had tijdig alle aardappels, uien en knoflook opgehaald of weggegooid. Dat soort groenten kan na verloop van tijd gaan kiemen en dan ontstaat in feite een nieuwe plant.

Ademloos en een tikkeltje verbouwereerd hoorde ik het aan. Totdat mijn blik op de wat verwilderde achtertuin viel, gedomineerd door een majestueuze populier. Nog voor ik iets kon zeggen, bevestigde de heer des huizes het dilemma. Eigenlijk moesten de populier en alle planten met wortel en al worden weggehaald, maar dat kon natuurlijk niet zomaar. Of ik daarom als niet-christen zijn tuin wilde kopen. Nee, dat ging me geen zakken met geld kosten, het was genoeg om een contractje te tekenen dat Henk uit zijn binnenzak viste. Een kleine aanbetaling van een euro was genoeg. Het was de bedoeling dat ik na de kerst dan alsnog van de deal af zou zien. Want mijn nieuwe overburen waren maar wat blij met hun nieuwe tuin.

Ik zette mijn handtekening en haalde een euro uit mijn portemonnee. Enigszins beduusd nam ik afscheid en stak de straat over naar huis. Ik kuste de mezoza en stapte mijn eigen vertrouwde woning in. Wat was ik blij dat ik gewoon Joods was!

Tamarah Benima

Voorrecht

Hier een leger in de pan gehakt, daar dorpen en steden met de grond gelijkgemaakt

Niet omdat Kerstmis voor de deur staat, maar door andere omstandigheden lees ik weer eens over Herodus. De Joodse koning die zoveel grote bouwwerken liet maken en die in de christelijke traditie, gelijk Farao, als kindermoordenaar te boek staat. Ik lees over hem bij Flavius Josephus, de historicus die als priester werd geboren in Jeruzalem, aanvankelijk aan Joodse zijde meevocht tegen de Romeinen, maar uiteindelijk de overstap maakte en zich bij de Romeinen aansloot. Josephus schrijft fantastisch: helder, met veel details, maar nooit zo dat je de draad kwijtraakt. Als je over alle verwickelingen en oorlogen die er worden gevoerd leest, lijkt Erets Jisraël en de omringende gebieden nog het meest op een kruising tussen het Afghanistan, Syrië en Irak van nu. Met Herodus, Antigonus en hoe ze verder ook allemaal mogen heten als *war lords*, en de Romeinen en de Parthen in de rol van de geallieerden, de Amerikanen of de Russen. De ene slachting na de ander komt langs: hier drieduizend, daar twaalfduizend, hier een leger in de pan gehakt, daar dorpen en steden met de grond gelijkgemaakt, kinderen en ouden van dagen niet gespaard, bevolkingen uitgehongerd, velden platgebrand, voedselvoorraden geconfisqueerd, soldaten die de buit verdelen. En steeds maar weer verlenen de grote machthebbers gunsten en steun nadat ze zijn omgekocht of grote sommen geld (onttrokken aan een uitgebuite bevolking) in het vooruitzicht gesteld hebben gekregen. Als je het nieuws volgt, kun je gemakkelijk gaan denken dat er nooit iets is veranderd in de wereld. De focus op brandhaarden, waar de gruwelijkste moordpartijen plaatsvinden, zorgt ervoor dat die gedachte onontkoombaar is.

Maar niks is minder waar. Het oorlogsgeweld in de wereld neemt af. Als je Josephus leest besef je dat de eindeloze oorlogen en burgeroorlogen die hij beschrijft niet iets bijzonders waren in een verder vreedzaam tijdperk, maar dat oorlogen en burgeroorlogen normaal waren. Niet alleen in Erets Jisraël en het Nabije Oosten, maar overal. Het kon een tijdje goed gaan, maar meer dan een paar jaar vrede zat er niet in. Vrede is een voorrecht, en steeds meer mensen smaken dat voorrecht.